

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

10. března 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Zásady unijního práva – Přednost – Přímý účinek – Loajální spolupráce – Článek 4 odst. 3 SEU – Článek 63 SFEU – Povinnosti členského státu vyplývající z rozsudku vydaného v řízení o předběžné otázce – Výklad pravidla unijního práva Soudním dvorem v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce – Povinnost zajistit plný účinek unijního práva – Povinnost vnitrostátního soudu nepoužít vnitrostátní právní úpravu, která je v rozporu s unijním právem, tak jak je vykládáno Soudním dvorem – Správní rozhodnutí, které nabylo právní moci při neexistenci opravného prostředku k soudu – Zásady rovnocennosti a efektivity – Odpovědnost členského státu“

Ve věci C-177/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (soud pro správní a pracovněprávní agendu v Győru, Maďarsko) ze dne 6. března 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 7. dubna 2020, v řízení

„Grossmania“ Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

proti

Vas Megyei Kormányhivatal,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal (zpravodajka), předsedkyně druhého senátu vykonávající funkci předsedkyně třetího senátu, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi a N. Wahl, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 2. června 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

- Za „Grossmania“ Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft. T. Szendrő-Némethem, ügyvéd,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: maďarština.

– za německou vládu J. Möllerem a R. Kanitzem, jako zmocněnci,
– za španělskou vládu J. Rodríguezem de la Rúa Puig, jako zmocněncem,
– za Evropskou komisi F. Erlbacherem, L. Malferrarim a L. Havasem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. září 2021,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 267 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností „Grossmania“ Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft. (dále jen „Grossmania“) a Vas Megyei Kormányhivatal (úřad veřejné správy Vašské župy, Maďarsko) ve věci legality rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o opětovný zápis poživacích práv, jež ze zákona zanikla a byla vymazána z katastru nemovitostí, do tohoto katastru.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Příloha X Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33), je nadepsána „Seznam uvedený v článku 24 aktu o přistoupení: Maďarsko“. Kapitola 3 této přílohy, nadepsaná „Volný pohyb kapitálu“, v bodě 2 stanoví:

„Odchylně od povinností vyplývajících ze smluv, na kterých je založena Evropská unie, může Maďarsko po dobu sedmi let ode dne přistoupení ponechat v platnosti zákazy stanovené ve svých právních předpisech platných ke dni podpisu tohoto aktu týkající se nabývání zemědělské půdy fyzickými osobami, které nemají bydliště v Maďarsku ani nejsou maďarskými státními příslušníky, a právníckými osobami. V žádném případě nesmí být v souvislosti s nabýváním zemědělské půdy se státními příslušníky členských států nebo s právníckými osobami založenými podle práva jiného členského státu zacházeno méně příznivě než ke dni podpisu smlouvy o přistoupení. [...]

Na státní příslušníky jiného členského státu, kteří si přejí usadit jako samostatně hospodařící zemědělci, mají zákonné bydliště a jsou činní v zemědělství v Maďarsku nepřetržitě nejméně po dobu tří let, se nebude vztahovat předchozí pododstavec ani žádná jiná pravidla nebo postupy než ty, které se vztahují na státní příslušníky Maďarska.

[...]

Bude-li dostatečně prokázáno, že po uplynutí přechodného období nastanou vážná narušení nebo hrozba vážných narušení trhu se zemědělskou půdou v Maďarsku, rozhodne Komise na žádost Maďarska o prodloužení přechodného období o nejvýše tři roky.“

- 4 Rozhodnutím Komise 2010/792/EU ze dne 20. prosince 2010 o prodloužení přechodného období pro nabývání zemědělské půdy v Maďarsku (Úř. věst. 2010, L 336, s. 60) bylo přechodné období stanovené v příloze X kapitole 3 bodě 2 aktu zmíněného v předchozím bodě tohoto rozsudku prodlouženo do 30. dubna 2014.

Maďarské právo

- 5 V § 38 odst. 1 földről szóló 1987. évi I. törvény (zákon č. I z roku 1987 o půdě) bylo stanoveno, že fyzické osoby, které nemají maďarskou státní příslušnost nebo tuto státní příslušnost mají, ale trvale pobývají mimo území Maďarska, jakož i právnické osoby, které mají sídlo mimo území Maďarska nebo mají sídlo v Maďarsku, ale jejich kapitál vlastní fyzické nebo právnické osoby, které pobývají mimo území Maďarska, mohou nabývat vlastnické právo k úrodné půdě prostřednictvím koupě, směny nebo darování pouze s předchozím povolením ministra financí.
- 6 V § 1 odst. 5 171/1991 Korm. rendelet (nařízení vlády 171/1991) ze dne 27. prosince 1991, které nabylo účinnosti dne 1. ledna 1992, bylo vyloučeno, aby úrodnou půdu nabývaly osoby, které nemají maďarskou státní příslušnost, a to s výjimkou osob, které mají povolení k trvalému pobytu, a osob, jimž bylo přiznáno postavení uprchlíka.
- 7 Termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény (zákon č. LV z roku 1994 o úrodné půdě, dále jen „zákon z roku 1994 o úrodné půdě“) zachoval uvedený zákaz nabývání půdy a rozšířil jej na právnické osoby bez ohledu na to, zda jsou usazeny v Maďarsku, či nikoli.
- 8 Uvedený zákon byl s účinností od 1. ledna 2002 pozměněn termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXVII. törvény (zákon č. CXVII z roku 2001, kterým se mění zákon č. LV z roku 1994 o úrodné půdě) v tom smyslu, že byla vyloučena i možnost smluvně zřídit k úrodné půdě ve prospěch fyzických osob, které nemají maďarskou státní příslušnost, nebo ve prospěch právnických osob poživací právo. V § 11 odst. 1 zákona z roku 1994 o úrodné půdě bylo v důsledku těchto změn stanoveno, že „na zřízení poživacího nebo užívacího práva na základě smlouvy se uplatní ustanovení kapitoly II o omezení nabývání vlastnického práva. [...]“
- 9 Ustanovení § 11 odst. 1 zákona z roku 1994 o úrodné půdě bylo následně pozměněno egyes agrár tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXIII. törvény (zákon č. CCXIII z roku 2012 o změně některých zákonů týkajících se zemědělství). Zmíněný § 11 odst. 1 v novém znění vyplývajícím z uvedené změny, které nabylo účinnosti dne 1. ledna 2013, stanovil, že „[p]oživací právo zřízené na základě smlouvy je neplatné, nebylo-li zřízeno ve prospěch blízkého příbuzného“. Zákonem č. CCXIII z roku 2012 byl do zákona z roku 1994 rovněž vložen nový § 91 odst. 1, který stanoví, že „[k] 1. lednu 2033 zanikají *ex lege* všechna poživací práva existující k 1. lednu 2013, jež byla smluvně zřízena mezi osobami bez blízkého příbuzenského vztahu na dobu neurčitou nebo na dobu určitou, která skončí po 30. prosinci 2032“.
- 10 Mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (zákon č. CXXII z roku 2013 o prodeji zemědělské a lesní půdy, dále jen „zákon z roku 2013 o zemědělské půdě“) byl přijat dne 21. června 2013 a nabyl účinnosti dne 15. prosince 2013.
- 11 Ustanovení § 37 odst. 1 zákona z roku 2013 o zemědělské půdě zachovává pravidlo, podle něhož je poživací nebo užívací právo k takové půdě zřízené na základě smlouvy neplatné, nebylo-li zřízeno ve prospěch osoby s blízkým příbuzenským vztahem.

12 Mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (zákon č. CCXII z roku 2013, kterým se stanoví přechodná opatření a další ustanovení související se zákonem č. CXXII z roku 2013 o prodeji zemědělské a lesní půdy, dále jen „zákon z roku 2013 o přechodných opatřeních“) byl přijat dne 12. prosince 2013 a nabyl účinnosti dne 15. prosince 2013.

13 Ustanovení § 108 odst. 1 tohoto zákona, jímž se ruší § 91 odst. 1 zákona z roku 1994 o úrodné půdě, stanoví:

„K 1. květnu 2014 zanikají *ex lege* všechna požívací a užívací práva existující k 30. dubnu 2014, jež byla smluvně zřízena mezi osobami bez blízkého příbuzenského vztahu na dobu neurčitou nebo na dobu určitou, která skončí po 30. dubnu 2014“.

14 Po vyhlášení rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), byl § 108 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních změněn přidáním, s účinností od 11. ledna 2019, dvou nových odstavců 4 a 5, následujícího znění:

„4. Je-li nezbytné obnovit na základě soudního rozhodnutí právo zaniklé podle odstavce 1, ale podle ustanovení platných v době jeho prvotního zápisu nemohlo být toto právo zapsáno z důvodu formální nebo věcné vady, správní orgán příslušný v oblasti správy katastru o tom informuje státní zastupitelství a zastaví řízení až do skončení vyšetřování státního zastupitelství a soudního řízení zahájeného na tomto základě.

5. Vadou ve smyslu odstavce 4 se rozumí skutečnost, že:

a) držitelem požívacího práva je právnická osoba;

b) požívací nebo užívací právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí po 31. prosinci 2001 ve prospěch držitele, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou, která není maďarským státním příslušníkem;

c) ačkoli v okamžiku podání návrhu na zápis požívacího nebo užívacího práva bylo pro nabytí takového práva v souladu s tehdy platnou právní úpravou nezbytné osvědčení nebo povolení vydané jiným správním útvarům, dotyčná osoba tento doklad nepředložila.“

15 Ustanovení § 94 ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (zákon č. CXLI z roku 1997 o katastru nemovitostí, dále jen „zákon o katastru nemovitostí“) zní:

„1. Za účelem výmazu požívacích práv a užívacích práv, jež zanikla *ex lege* na základě § 108 odst. 1 [zákon z roku 2013 o přechodných opatřeních] (dále jen v tomto ustanovení společně ‚požívací práva‘), z katastru nemovitostí musí fyzická osoba, jež je držitelem požívacích práv, k výzvě odeslané jí nejpozději dne 31. října 2014 orgánem pověřeným vedením katastru učinit do 15 dnů od doručení této výzvy prohlášení na formuláři vyhotoveném k tomuto účelu ministrem o blízkém příbuzenském vztahu, který pojí dotyčnou osobu s osobou uvedenou jakožto vlastník nemovitosti na dokumentu, na základě něhož došlo k zápisu. Nebude-li ve stanovené lhůtě prohlášení učiněno, nebude po 31. prosinci 2014 možné vyhovět žádosti o osvědčení.

[...]

3. Pokud z prohlášení nevyplývá blízký příbuzenský vztah nebo pokud prohlášení nebylo učiněno ve stanovené lhůtě, orgán pověřený vedením katastru nemovitostí provede výmaz poživacích práv z katastru z moci úřední do šesti měsíců po uplynutí lhůty, v níž má být prohlášení učiněno, nejpozději však do 31. července 2015.

[...]

5. Správní orgán příslušný v pozemkových věcech provede z moci úřední nejpozději do 31. prosince 2014 výmaz z katastru nemovitostí poživacích práv, která byla zapsána ve prospěch právnických osob nebo entit bez právní subjektivity způsobilých nabývat práva, jež lze do katastru zapsat, a která zanikla na základě § 108 odst. 1 [zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních].“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 16 Grossmania, obchodní společnost se sídlem v Maďarsku, jejímiž společníky jsou však fyzické osoby, které jsou státními příslušníky jiných členských států, byla držitelkou poživacích práv, která nabyla k zemědělským pozemkům nacházejícím se v obcích Jánosháza a Duka (Maďarsko).
- 17 Po zániku těchto poživacích práv *ex lege* dne 1. května 2014 v souladu s § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních byla tato poživací práva příslušným orgánem podle § 94 odst. 5 zákona o katastru nemovitostí vymazána z katastru nemovitostí. Společnost Grossmania nepodala proti tomuto výmazu opravný prostředek.
- 18 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), rozhodl, že článek 63 SFEU brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž poživací práva zřízená dříve k zemědělské půdě, jejichž držitelé nejsou blízkými příbuznými vlastníka této půdy, ze zákona zanikají, a v důsledku toho jsou vymazána z katastru nemovitostí, podala společnost Grossmania dne 10. května 2019 k Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járásí Hivatala (úřad veřejné správy Vašské župy – obecní úřad Celldömölk, Maďarsko) žádost o opětovný zápis svých poživacích práv.
- 19 Rozhodnutím ze dne 17. května 2019 prohlásil tento úřad uvedenou žádost za nepřipustnou, přičemž se opřel o § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních, jakož i o § 37 odst. 1 zákona z roku 2013 o zemědělské půdě.
- 20 Úřad veřejné správy Vašské župy, k němuž společnost Grossmania podala správní opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí, toto rozhodnutí potvrdily rozhodnutím ze dne 5. srpna 2019 s odůvodněním, že § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních a § 37 odst. 1 zákona z roku 2013 o zemědělské půdě jsou stále platné a brání požadovanému opětovnému zápisu. Pokud jde o argument vycházející z rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), tento úřad uvedl, že se uvedený rozsudek použije pouze na konkrétní věci, pro které byl vydán. Pokud jde o rozsudek ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Poživací práva k zemědělské půdě) (C-235/17, EU:C:2019:432), který byl vydán na základě žaloby pro nesplnění povinnosti týkající se též vnitrostátní právní úpravy, uvedený úřad zdůraznil, že tento rozsudek je autoritativní v oblasti odškodnění, avšak nikoli ve vztahu k opětovnému zápisu dříve vymazaných poživacích práv.

- 21 Společnost Grossmania podala proti rozhodnutí ze dne 5. srpna 2019 žalobu k Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (soud pro správní a pracovněprávní agendu v Győru, Maďarsko), který je předkládajícím soudem.
- 22 Tento soud nejprve uvádí, že v době sporu v původním řízení ještě ve vnitrostátním právu neexistuje žádné ustanovení, na jehož základě by společnost Grossmania mohla získat náhradu škody vyplývající z toho, že její poživací práva zákona zanikla a byla vymazána.
- 23 Je pravda, že v rozsudku ze dne 21. července 2015 Alkotmánybíróság (Ústavní soud, Maďarsko) jednak určil, že Magyarország Alaptörvénye (maďarský Základní zákon) byl porušen tím, že vnitrostátní zákonodárce nepřijal, pokud jde o poživací práva a uživatelská práva pozbytá na základě § 108 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních, žádná ustanovení umožňující náhradu mimořádných peněžních škod způsobených zrušením těchto práv a že již tyto škody nemohou být napraveny prostřednictvím vyrovnání mezi smluvními stranami, a jednak vyzval vnitrostátního zákonodárce k odstranění této mezery nejpozději do 1. prosince 2015. V době sporu v původním řízení však ještě nebylo za tímto účelem přijato žádné opatření.
- 24 Předkládající soud dále upřesňuje, že vzhledem k nemožnosti získat náhradu škody neměla společnost Grossmania jinou možnost než požádat o opětovný zápis svých poživacích práv. V této souvislosti si předkládající soud klade otázku ohledně rozsahu závazných účinků rozsudků Soudního dvora vydaných v řízení o předběžné otázce.
- 25 V tomto ohledu připomíná, že podle judikatury Soudního dvora nemá z důvodu závaznosti výkladu dříve podaného Soudním dvorem na základě článku 267 SFEU vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni povinnost podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud je položená otázka věcně totožná s otázkou, která již byla předmětem rozhodnutí o předběžné otázce v obdobné věci nebo ustálené judikatury Soudního dvora, která řeší dotčenou právní otázku bez ohledu na to, v jakém řízení byla tato judikatura vypracována, a to i v případě, že sporné otázky nejsou naprosto totožné. Předkládající soud rovněž uvádí, že výklad podaný Soudním dvorem má účinek *ex tunc* v tom smyslu, že takto vyložené pravidlo může a musí být použito vnitrostátním soudem i na právní vztahy vzniklé a založené před vydáním rozsudku, jímž bylo rozhodnuto o žádosti o výklad.
- 26 Podle předkládajícího soudu přitom z rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157) jasně vyplývá, že § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních, na jehož základě bylo rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení přijato, je v rozporu s unijním právem a že tentýž výrok platí i pro účely sporu v původním řízení.
- 27 Tento soud nicméně podotýká, že na rozdíl od situací, které vedly k vydání rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), společnost Grossmania nenapadla výmaz svých poživacích práv u soudu. Předkládající soud si tedy klade otázku, zda lze na spor v původním řízení uplatnit poznatky vyplývající z uvedeného rozsudku, a zejména zda může upustit od použití § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních z důvodu jeho rozporu s unijním právem a uložit žalovanému v původním řízení, aby provedl opětovný zápis poživacích práv společnosti Grossmania s ohledem mimo jiné na to, že mezitím nabyly účinnosti odstavce 4 a 5 uvedeného § 108.

- 28 Za těchto okolností se Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (soud pro správní a pracovněprávní agendu v Győru) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být článek 267 SFEU vykládán v tom smyslu, že pokud [Soudní dvůr] v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce určí, že ustanovení práva členského státu je v rozporu s unijním právem, nelze toto právní ustanovení uplatnit ani v následujících vnitrostátních správních nebo soudních řízeních v tomto členském státě, a to bez ohledu na to, že skutkové okolnosti následujícího řízení nejsou zcela totožné se skutkovými okolnostmi předchozího řízení o předběžné otázce?“

K předběžné otázce

- 29 Na úvod je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší, aby otázky, které jsou mu položeny, případně přeformuloval (rozsudek ze dne 26. října 2021, C-109/20, PL Holdings, EU:C:2021:875, bod 34 a citovaná judikatura).
- 30 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v tomto ohledu zaprvé vyplývá, že otázka předkládajícího soudu, která se týká toho, zda je tento soud povinen nepoužít vnitrostátní právní úpravu, o níž má za to, že je neslučitelná s unijním právem, tak jak bylo vyloženo Soudním dvorem v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce, v projednávané věci v rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), jenž se týká článku 63 SFEU, spadá do kontextu sporu, který se sice týká návrhu na zrušení rozhodnutí o odmítnutí opětovně zapsat do katastru nemovitostí požívací práva, která ze zákona zanikla a byla z tohoto katastru vymazána na základě téže vnitrostátní právní úpravy, o jakou jde ve věcech, ve kterých byl vydán uvedený rozsudek, ale od těchto věcí se liší tím, že na rozdíl od osob dotčených v těchto věcech žalobkyně v původním řízení nenapadla v zákonné lhůtě u soudu výmaz svých požívacích práv.
- 31 Zadruhé si předkládající soud klade otázku, zda v případě, že maďarské právo neobsahuje právní základ k tomu, aby mohla být společností Grossmania přiznána náhrada za škodu způsobenou zánikem jejích požívacích práv ze zákona a výmazem těchto práv, může žalovanému v původním řízení nařídit, aby v souladu se žádostí této společnosti v tomto směru opětovně zapsal uvedená práva.
- 32 Za těchto podmínek je třeba otázku položenou předkládajícím soudem chápat tak, že jejím cílem je zjistit, zda unijní právo, zejména článek 267 SFEU, musí být vykládáno v tom smyslu, že vnitrostátní soud, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o opětovný zápis požívacích práv, která ze zákona zanikla a byla vymazána z katastru nemovitostí na základě vnitrostátní právní úpravy neslučitelné s článkem 63 SFEU, jak byl vyloženo Soudním dvorem v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce, je povinen tuto právní úpravu nepoužít a nařídit příslušnému správnímu orgánu, aby provedl opětovný zápis těchto požívacích práv, i když výmaz těchto práv nebyl v zákonné lhůtě napaden u soudu.

- 33 V tomto ohledu je třeba podotknout, že zatímco předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce odkázal pouze na rozsudek ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, a ve věci v původním řízení, vedla rovněž k vydání rozsudku ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Poživací práva k zemědělské půdě) (C-235/17, EU:C:2019:432), který byl vydán na základě žaloby pro nesplnění povinnosti podané Komisí na základě článku 258 SFEU.
- 34 V tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že Maďarsko tím, že přijalo § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních, a *ex lege* tak zrušilo poživací práva k zemědělské a lesní půdě nacházející se v Maďarsku, která mají přímo nebo nepřímo státní příslušníci jiných členských států, porušilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 63 SFEU ve spojení s článkem 17 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 35 Podle čl. 260 odst. 1 SFEU přitom platí, že shledá-li Soudní dvůr, že členský stát nesplní povinnosti, které pro něj vyplývají ze Smluv, je tento členský stát povinen přijmout opatření vyplývající z rozsudku Soudního dvora, který zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, pokud jde o skutkové a právní otázky, které byly skutečně nebo nutně rozhodnuty předmětným soudním rozhodnutím (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. ledna 2013, Komise v. Španělsko, C-529/09, EU:C:2013:31, body 65 a 66).
- 36 Jestliže jsou tedy orgány dotyčného členského státu podílející se na výkonu zákonodárné moci povinny změnit vnitrostátní ustanovení, která byla předmětem rozsudku o nesplnění povinnosti, tak, aby je uvedly do souladu s požadavky unijního práva, soudy tohoto členského státu mají zase povinnost zajistit dodržování daného rozsudku při výkonu jejich poslání, což zejména znamená, že je na vnitrostátním soudu, aby na základě autority, která se pojí k uvedenému rozsudku, případně zohlednil právní poznatky stanovené v tomto rozsudku s cílem určit dosah ustanovení unijního práva, která má tento soud uplatnit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. prosince 1982, Waterkeyn a další, 314/81 až 316/81 a 83/82, EU:C:1982:430, body 14 a 15).
- 37 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních byl v době, kdy bylo přijato rozhodnutí o odmítnutí provést opětovný zápis poživacích práv dotčené ve věci v původním řízení, stále v platnosti, přičemž příslušné vnitrostátní orgány se tohoto vnitrostátního ustanovení dovolávaly k odůvodnění uvedeného rozhodnutí. K tomuto datu tak maďarské orgány, které se podílely na výkonu zákonodárné moci, nepřijaly žádné opatření k vyhovění rozsudku o nesplnění povinnosti uvedeného v bodě 33 tohoto rozsudku.
- 38 To však nemění nic na tom, že navzdory nepřijetí takových opatření je předkládající soud povinen přijmout veškerá opatření k usnadnění dosažení plného účinku unijního práva v souladu se závěry obsaženými v rozsudku o nesplnění povinnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. ledna 1993, Komise v. Itálie, C-101/91, EU:C:1993:16, bod 24, a ze dne 18. ledna 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, bod 39).
- 39 V projednávané věci je třeba zaprvé připomenout, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), na který odkazuje předkládající soud, rozhodl, že článek 63 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž poživací práva zřízená dříve k zemědělské půdě, jejichž držitelé nejsou blízkými příbuznými vlastníka této půdy, ze zákona zanikají, a v důsledku toho jsou vymazána z katastru nemovitostí.

- 40 Soudní dvůr měl totiž nejprve v bodech 62 až 64 uvedeného rozsudku za to, že dotčená vnitrostátní právní úprava tím, že stanovila zánik poživacích práv k zemědělské půdě, která mají státní příslušníci jiných členských států než Maďarska, *ex lege*, omezuje svým samotným předmětem, a již z tohoto důvodu právo dotčených osob na volný pohyb kapitálu zaručené v článku 63 SFEU, neboť je tato právní úprava zbavuje jak možnosti nadále využívat svých poživacích práv tím, že jim zejména brání tuto půdu užívat a obhospodařovat nebo ji propachtovat a mít z toho zisk, tak případné možnosti toto právo zcizit. Dále v bodě 65 uvedeného rozsudku Soudní dvůr dodal, že uvedená právní úprava může nerezidenty odradit od investování v Maďarsku v budoucnu. Konečně v bodech 24, 94 a 107 téhož rozsudku Soudní dvůr konstatoval, že toto omezení volného pohybu kapitálu nemůže být odůvodněno skutečnostmi uplatněnými Maďarskem.
- 41 Pokud jde zadruhé o otázku, zda takový výklad článku 63 SFEU podaný v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU vyžaduje, aby předkládající soud upustil od použití dotčené vnitrostátní právní úpravy, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že výklad pravidla unijního práva, který Soudní dvůr podává při výkonu své pravomoci, kterou mu přiznává článek 267 SFEU, v případě potřeby objasňuje a upřesňuje význam a dosah tohoto pravidla tak, jak musí být nebo jak mělo být chápáno a používáno od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost (rozsudek ze dne 7. srpna 2018, Hochtief, C-300/17, EU:C:2018:635, bod 55). Jinými slovy, rozsudek vydaný v řízení o předběžné otázce není konstitutivní, ale čistě deklaratorní (rozsudek ze dne 28. ledna 2015, Starjakob, C-417/13, EU:C:2015:38, bod 63).
- 42 Pokud tedy judikatura Soudního dvora přináší jasnou odpověď na otázku týkající se výkladu unijního práva, musí vnitrostátní soud učinit vše nezbytné k tomu, aby se tento výklad prosadil (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, bod 42).
- 43 Kromě toho ze zásady přednosti plyne, že pokud vnitrostátní soud, jenž má v rámci svých pravomocí uplatnit ustanovení unijního práva, nemůže vyložit vnitrostátní právní úpravu v souladu s požadavky tohoto práva, má povinnost zajistit plný účinek těchto ustanovení tak, že na základě své vlastní pravomoci podle potřeby upustí od použití jakékoli vnitrostátní právní úpravy, i když je pozdějšího data, která je v rozporu s ustanovením unijního práva, jež má přímý účinek, aniž musí nejprve žádat o jeho odstranění legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, body 58 a 61).
- 44 Pokud jde o článek 63 SFEU, kterého se týká projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že tento článek má přímý účinek, takže se jej lze dovolávat před vnitrostátním soudem a může vést k nepoužitelnosti vnitrostátních pravidel, která jsou s ním v rozporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. září 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 49).
- 45 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení neslučitelná s článkem 63 SFEU, jak vyplývá z rozsudku ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), je předkládající soud, kterému byla předložena žaloba na neplatnost rozhodnutí založeného zejména na této právní úpravě, povinen zaručit plný účinek článku 63 SFEU tím, že uvedenou vnitrostátní právní úpravu nepoužije pro účely vyřešení sporu, který projednává.

- 46 Je třeba dodat, že tutéž povinnost měly vnitrostátní správní orgány, na které se žalobkyně v původním řízení obrátila se žádostí o opětovný zápis svých poživacích práv do katastru nemovitostí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. prosince 2018, Minister for Justice and Equality a Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, bod 38 a citovaná judikatura), přičemž tyto orgány však tuto povinnost nerespektovaly a nadále uplatňovaly vnitrostátní právní úpravu dotčenou ve věci v původním řízení, a tudíž tuto žádost zamítly.
- 47 Pokud jde zařetí o okolnost, že společnost Grossmania nenapadla výmaz svých poživacích práv u soudu ve lhůtách k tomu stanovených, je třeba uvést, že předkládající soud nevysvětlil, proč by taková okolnost mohla vyvolat obtíže při řešení sporu v původním řízení. V této souvislosti tento soud totiž pouze uvedl, že odmítnutí příslušné vnitrostátní správy provést opětovný zápis poživacích práv žalobkyně v původním řízení bylo založeno na okolnosti, že § 108 odst. 1 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních a § 37 odst. 1 zákona z roku 2013 o zemědělské půdě jsou stále v platnosti. Maďarská vláda nicméně ve svém vyjádření předloženém Soudnímu dvoru zdůraznila, že v souladu s vnitrostátním právem se výmaz stal v důsledku nenapadení pravomocným a brání opětovnému zápisu poživacích práv do katastru nemovitostí.
- 48 I když Soudnímu dvoru na základě spolupráce podle článku 267 SFEU nepřísluší ověřovat správnost právního a skutkového rámce, který vnitrostátní soud vymezí na vlastní odpovědnost, není v projednávané věci vyloučeno, že pochybnosti předkládajícího soudu mohou vyplývat ze skutečnosti, že konečný charakter výmazu poživacích práv mu brání vyvodit pro účely sporu v původním řízení všechny důsledky vyplývající ze zjištěné protiprávnosti vnitrostátní právní úpravy dotčené v původním řízení.
- 49 Pokud by se tento předpoklad ukázal být opodstatněným, je za účelem podání užitečné odpovědi předkládajícímu soudu třeba připomenout, že podle zásady procesní autonomie přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv jednotlivců, avšak za podmínky, že tyto podmínky nejsou v situacích, na které se vztahuje unijní právo, méně příznivé než v obdobných situacích podléhajících vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti), a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. března 2021, Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N., C-949/19, EU:C:2021:186, bod 43 a citovaná judikatura).
- 50 Pokud jde o dodržení zásady rovnocennosti, je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda se v maďarském právu možnost napadnout opatření spočívající ve výmazu poživacích práv, které se stalo konečným, v rámci žaloby směřující proti rozhodnutí zamítajícímu žádost o opětovný zápis těchto práv neliší podle toho, zda je toto opatření v rozporu s vnitrostátním právem, nebo právem unijním.
- 51 Pokud jde o dodržení zásady efektivity, je nutno zdůraznit, že podle judikatury platí, že v každém případě, kdy vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, je třeba postupovat s přihlédnutím k úloze tohoto ustanovení v rámci řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních soudů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního soudního systému, jako například ochranu práva na procesní obranu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení [rozsudek ze dne 20. května 2021, X (Cisternová vozidla GPL), C-120/19, EU:C:2021:398, bod 72].

- 52 Soudní dvůr již přitom uznal, že konečná povaha správního rozhodnutí, která byla získána po uplynutí přiměřené lhůty k podání opravného prostředku, přispívá k právní jistotě s tím důsledkem, že unijní právo nevyžaduje, aby byl správní orgán v zásadě povinen přehodnotit správní rozhodnutí, které takovou konečnou povahu nabylo (rozsudek ze dne 12. února 2008, Kempter, C-2/06, EU:C:2008:78, bod 37). Dodržování zásady právní jistoty tak umožňuje zabránit tomu, aby správní akty zakládající právní účinky byly donekonečna zpochybňovány (rozsudek ze dne 19. září 2006, i-21 Germany a Arcor, C-392/04 a C-422/04, EU:C:2006:586, bod 51).
- 53 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že lhůta pro podání stížnosti proti rozhodnutí vnitrostátního orgánu příslušného v oblasti katastru nemovitostí je patnáct dnů od jeho doručení a v případě zamítnutí této stížnosti činí lhůta pro podání žaloby třicet dní od oznámení tohoto zamítnutí. Takové lhůty se v zásadě jeví jako dostatečné k tomu, aby dotčeným osobám umožnily takové rozhodnutí napadnout.
- 54 Soudní dvůr však v podstatě rozhodl, že na základě zásad efektivity a loajální spolupráce vyplývající z čl. 4 odst. 3 SEU mohou zvláštní okolnosti uložit vnitrostátnímu správnímu orgánu, aby přezkoumal pravomocné správní rozhodnutí. V této souvislosti je třeba zohlednit zvláštnosti dotčených situací a zájmů, aby byla nalezena rovnováha mezi požadavkem právní jistoty a požadavkem legality z hlediska unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Incyte, C-492/16, EU:C:2017:995, bod 48 a citovaná judikatura).
- 55 V projednávané věci byla poživací práva společnosti Grossmania vymazána z katastru nemovitostí na základě vnitrostátní právní úpravy, která – jak bylo uvedeno v bodě 40 tohoto rozsudku – tím, že stanoví zánik poživacích práv státních příslušníků jiných členských států než Maďarska k zemědělské půdě *ex lege*, již z tohoto důvodu samotným svým předmětem omezuje právo dotčených osob na volný pohyb kapitálu zaručené v článku 63 SFEU, aniž je možné takové omezení odůvodnit.
- 56 Kromě toho, jak vyplývá z rozsudku ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Pozivací práva k zemědělské půdě) (C-235/17, EU:C:2019:432), zejména z jeho bodů 81, 86, 124, 125 a 129, tato vnitrostátní právní úprava rovněž zasahuje do práva na vlastnictví zaručeného v čl. 17 odst. 1 Listiny tím, že již z podstaty věci zbavuje dotčené osoby úplným a konečným způsobem jejich stávajících poživacích práv, přičemž není odůvodněna veřejným zájmem ani ostatně doprovázena systémem včasné platby spravedlivé náhrady.
- 57 Z těchto skutečností vyplývá, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, stejně jako rozhodnutí, která ji provádějí, představuje zjevné a závažné porušení jak základní svobody stanovené v článku 63 SFEU, tak práva na vlastnictví zaručeného v čl. 17 odst. 1 Listiny. Ostatně se zdá, že toto porušení mělo dalekosáhlé důsledky, neboť – jak uvedl generální advokát v bodě 50 svého stanoviska – na základě upřesnění poskytnutých maďarskou vládou ve věcech, ve kterých byl vydán rozsudek ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157, bod 71), bylo zrušením poživacích práv dotčeno více než 5 000 státních příslušníků jiných členských států než Maďarska.
- 58 Za těchto okolností musí být s ohledem na velmi rozsáhlé negativní důsledky způsobené vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení a výmazem poživacích práv, kterým je tato právní úprava prováděna, přiznán požadavku legality z hlediska unijního práva zvláštní význam.

- 59 Pokud jde o požadavek právní jistoty, je třeba dodat, že § 108 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních stanovil ve vztahu k poživacím právům, na která se vztahuje, zánik těchto práv „*ex lege*“ k 1. květnu 2014, přičemž tato práva byla následně na základě § 94 zákona o katastru nemovitostí vymazána z katastru nemovitostí rozhodnutím přijatým za tímto účelem.
- 60 Takový zánik poživacích práv „*ex lege*“ má přitom s ohledem na svou samotnou povahu vyvolávat účinky nezávisle na rozhodnutích o výmazu, která jsou přijata následně na základě § 94 zákona o katastru nemovitostí.
- 61 I kdyby tedy výmaz poživacích práv byl – jak na jednání zdůraznila maďarská vláda – samostatnou událostí ve vztahu k zániku těchto práv *ex lege*, může vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení tím, že definuje podmínky takového zániku, vést k nejasnostem ohledně nutnosti, aby držitelé poživacích práv, jež ze zákona zanikla, napadli následná rozhodnutí o výmazu za účelem ochrany svých poživacích práv.
- 62 Z toho vyplývá, že pokud by bylo potvrzeno, že maďarské právo neumožňuje napadnout u soudu v rámci žaloby směřující proti zamítnutí žádosti o opětovný zápis poživacích práv opatření spočívající ve výmazu těchto poživacích práv, jež se mezitím stalo pravomocným, nemůže být tato nemožnost rozumně odůvodněna požadavkem právní jistoty, a uvedený soud by ji tedy měl vyloučit jako odporující zásadě efektivity a zásadě loajální spolupráce vyplývající z čl. 4 odst. 3 SEU.
- 63 Pokud jde začtvrté o otázku, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, jsou příslušné orgány povinny, jakmile se upustí od použití vnitrostátní právní úpravy, za všech okolností provést opětovný zápis dotčených poživacích práv, nebo zda lze tento protiprávní výmaz napravit jinými prostředky, je třeba uvést, že na základě zásady loajální spolupráce stanovené v čl. 4 odst. 3 SEU jsou členské státy povinny odstranit protiprávní důsledky porušení unijního práva [rozsudek ze dne 25. června 2020, A a další (Větrné elektrárny v Aalter a Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, bod 83].
- 64 V návaznosti na rozsudek vydaný na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, z něhož vyplývá neslučitelnost vnitrostátních právních předpisů s unijním právem, je tedy na orgánech dotčeného členského státu, aby nejen upustily od použití takových právních předpisů v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku, ale rovněž aby přijaly veškerá další obecná i zvláštní opatření k zajištění dodržování tohoto práva na svém území (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. června 2007, Jonkman a další, C-231/06 až C-233/06, EU:C:2007:373, bod 38).
- 65 Při neexistenci zvláštních pravidel v unijním právu týkajících se podmínek, za nichž je třeba odstranit protiprávní důsledky porušení článku 63 SFEU za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, mohou taková opatření spočívat zejména v provedení opětovného zápisu protiprávně zrušených poživacích práv do katastru nemovitostí, jelikož takový opětovný zápis je nejvhodnějším prostředkem k obnovení, přinejmenším s účinkem do budoucna, právní a faktické situace, v níž by se dotčená osoba nacházela v případě neexistence protiprávního výmazu svých práv.
- 66 Nicméně, jak v podstatě rovněž uvedl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, ve zvláštních případech mohou objektivní a legitimní překážky, zejména právní povahy, takovému opatření bránit, zejména pokud od výmazu poživacích práv nový vlastník nabyt v dobré víře půdu, k níž se vázala předmětná práva, nebo tato půda byla restrukturalizována.

- 67 V projednávané věci bude na předkládajícím soudu, aby s ohledem na právní a skutkový stav panující v době rozhodování ověřil, zda je důvodné příslušnému orgánu nařídit, aby provedl opětovný zápis poživacích práv, která měla společnost Grossmania.
- 68 Pouze v případě, že by se takový opětovný zápis skutečně ukázal jako nemožný, bylo by k odstranění protiprávních důsledků porušení unijního práva nezbytné přiznat bývalým držitelům zrušených poživacích práv nárok na finanční nebo jinou náhradu, jejíž hodnota by byla způsobilá finančně napravit hospodářskou ztrátu vyplývající ze zrušení těchto práv.
- 69 Kromě toho nezávisle na opatřeních uvedených v bodech 65 a 68 tohoto rozsudku, jejichž cílem je odstranit protiprávní důsledky porušení článku 63 SFEU, plná účinnost unijního práva znamená, že jednotlivci, kteří byli poškozeni porušením tohoto práva, mají na základě zásady odpovědnosti státu za škody způsobené takovým porušením rovněž právo na náhradu škody, jsou-li splněny tři podmínky, a sice že cílem porušené normy unijního práva je přiznání práv jednotlivcům, že porušení této normy je dostatečně závažné a existuje přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením a škodou způsobenou jednotlivcům (rozsudky ze dne 5. března 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 51, a ze dne 24. března 2009, Danske Slagterier, C-445/06, EU:C:2009:178, bod 20).
- 70 V projednávané věci je přitom třeba nejprve podotknout, že cílem článku 63 SFEU je přiznat práva jednotlivcům v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, přiznává držitelům poživacích práv právo nebýt těchto práv zbaven v rozporu s uvedeným článkem (obdobně viz rozsudek ze dne 14. září 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 48). Stejně tak článek 17 Listiny představuje právní normu, jejímž cílem je přiznání práv jednotlivcům [rozsudek ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Poživací práva k zemědělské půdě), C-235/17, EU:C:2019:432, bod 68].
- 71 Dále z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že porušení unijního práva je zjevně dostatečně závažné, pokud nadále trvá navzdory rozsudku, kterým bylo určeno vytýkané nesplnění povinnosti, rozsudku vydanému v řízení o předběžné otázce nebo navzdory ustálené judikatuře Soudního dvora v dané oblasti, z nichž vyplývá protiprávnost dotčeného jednání (rozsudek ze dne 30. května 2017, Safa Nicu Sepahan v. Rada, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 31). Tak je tomu přitom v projednávané věci, jak bylo připomenuto v bodě 37 tohoto rozsudku.
- 72 Konečně ve světle rozsudků ze dne 6. března 2018, SEGRO a Horváth (C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157), a ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Poživací práva k zemědělské půdě) (C-235/17, EU:C:2019:432), podle všeho existuje přímá příčinná souvislost mezi porušením článku 63 SFEU a škodou vzniklou společnosti Grossmania v důsledku tohoto porušení, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu nebo případně soudu příslušnému v této oblasti podle maďarského práva.
- 73 Pokud jde v poslední řadě zapáté o okolnost spočívající v nabytí účinnosti odstavců 4 a 5 § 108 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních, na kterou poukazuje předkládající soud, je třeba uvést, že tento soud nevysvětluje, čím by tato nová ustanovení byla relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení, ani neupřesňuje, zda se tato ustanovení použijí v současné fázi řízení. Maďarská vláda tuto použitelnost zpochybnila, jelikož by v každém případě předpokládala existenci rozhodnutí o opětovném zápisu poživacích práv společnosti Grossmania, které v této fázi nebylo přijato.

- 74 Za těchto okolností stačí upřesnit, že § 108 odst. 4 a 5 zákona z roku 2013 o přechodných opatřeních musí být rovněž slučitelný zejména se zásadou efektivity, připomenutou v bodě 51 tohoto rozsudku, což znamená, že nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právem, jakož i se základními svobodami, zejména s volným pohybem kapitálu stanoveným v článku 63 SFEU.
- 75 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že unijní právo, zejména čl. 4 odst. 3 SEU a článek 267 SFEU, musí být vykládáno v tom smyslu, že vnitrostátní soud, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o opětovný zápis poživacích práv, která ze zákona zanikla a byla vymazána z katastru nemovitostí na základě vnitrostátní právní úpravy neslučitelné s článkem 63 SFEU, jak byl vyložen Soudním dvorem v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce, je povinen:
- tuto právní úpravu nepoužít a
  - s výjimkou objektivních a legitimních překážek, zejména právní povahy, nařídít příslušnému správnímu orgánu, aby provedl opětovný zápis poživacích práv, i když výmaz těchto práv nebyl v zákonné lhůtě napaden u soudu, a v důsledku toho se stal v souladu s vnitrostátním právem pravomocným.

K nákladům řízení

- 76 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Unijní právo, zejména čl. 4 odst. 3 SEU a článek 267 SFEU, musí být vykládáno v tom smyslu, že vnitrostátní soud, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o opětovný zápis poživacích práv, která ze zákona zanikla a byla vymazána z katastru nemovitostí na základě vnitrostátní právní úpravy neslučitelné s článkem 63 SFEU, jak byl vyložen Soudním dvorem v rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce, je povinen:

- tuto právní úpravu nepoužít a
- s výjimkou objektivních a legitimních překážek, zejména právní povahy, nařídít příslušnému správnímu orgánu, aby provedl opětovný zápis poživacích práv, i když výmaz těchto práv nebyl v zákonné lhůtě napaden u soudu, a v důsledku toho se stal v souladu s vnitrostátním právem pravomocným.

Podpisy